

גיליון מס' 13 ■ ינואר - פברואר 2006

הביטחון

מגזין לענייני ביטחון, אבטחה, מיגון וחירום

SECURITY ISRAEL

2006

20th Anniversary

התערוכה הבינלאומית ה-20 לביטחון פנים, מיגון, צבא ומשטרה

27-29 יוני 2006, ימים ג-ה

מרכז הקונגרסים, בני התערוכה - ת"א

WWW.SECURITYISRAEL.COM

בגיליון:

האלוף יצחק (ג'רי) גרשון:
לעצב את העורף מנקודת מבט לאומית

השוטר כבן-אנוש

היערכות אירגונים להתאוששות מאסון

מל"טים למשימות תצפית ומודיעין

איש הדורסל

לעצב את העורף מנקודת מבט לאומית

בילי פרנקל

"מדינת ישראל חייבת לעצב את העורף מנקודת מבט לאומית ועליה להתמקצע בטיפול באסונות דוגמת קתרינה או רעידת אדמה או צונאמי או פיגוע המוני כתחום ייחודי", כך אמר מפקד פיקוד העורף, האלוף יצחק (ג'רי) גרשון במועדון העיתונות של האיגוד הישראלי לעיתונות תקופתית, שהתקיים בחסות "הביטחון", במוזיאון הלח"י בת"א, ב-6 פברואר 2006.

"אנו רוצים שינוי ברמה הלאומית" אמר האלוף והוסיף, שאם תתקבל תפיסה זו, תישמר הרציפות והאחריות בתחום הטיפול באירועי חירום. הכוחות שאמורים להגיע לשטח חייבים שתהא להם אחריות פונקציונאלית. האחריות של מפקדי המחוז המשטרתיים על מחוזותיהם לא תבוטל, אך אם חלילה נאלץ להתייצב בפני אסון קטסטרופאלי, אין זה מתפקיד המשטרה להתמודד עם האסון. לפיקוד העורף יש יתרון, שמשתקף בהתכוננות 24 שעות ביממה לתרחישים מעין אלה.

פיקוד העורף, דיווח האלוף, נבנה בשעתו בהקשר של האיום ממזרח. נכון לעכשיו, כך הוסיף, צריך להוריד מהמשטרה את הטיפול באירועי חירום ולאפשר לה לפעול בתפקידים בהם התמחתה. לא המשטרה אמורה לטפל באירוע של התפוצצות מחבל אלא פיקוד העורף, זאת באמצעות המחוזות, המוקדים, הקשר עם מדי"א וארגוני החירום האחרים. "לא מכבר", סיפר האלוף, "שאלתי מפקד מחוז משטרתי, מה הם עושים בהקשר לרעידת אדמה? על מה אתה מדבר, השיב איש המשטרה, בחצי השנה האחרונה היו אצלי 15 רציחות וזו באמת רעידת אדמה".

המערכת אותה רואה האלוף בעיני רוחו, מורכבת משילוב זרועות תוך שיפור המענה והיכולת האפקטיבית של כוחות ההצלה. המערכת המוצעת אמורה להיות מורכבת מ-5 מחוזות של פיקוד העורף החופפים את 5 המחוזות המשטרתיים (מחוז אחד בפיקוד העורף יבוטל - ב.פ.). מפקד מחוז יעבוד מול מפקד מחוז ויחידות הביצוע לא יתפגעה. 25 הנפות של פיקוד העורף הכוללות כוחות, מחסנים ואב"כ, יעמדו לרשות מפקדי המחוזות, שימשיכו לטפל רק בתחום הנתון לאחריותם. "ההתאמה תשפר את רמת האפקטיביות של המענה לאירוע חירום", אמר האלוף. "אני רואה בדמיוני מרכז מידע מחוזי, שכל אזרח, גם אם הוא מתקשר 100, 101 או 102 מגיע אליו ושם באותו מרכז מחליטים אם לשלוח ניידת, אמבולנס או כבאית ואולי כולם (כיום מצלצים לרוב למד"א ורק אם החובשים סבורים, שיש צורך במשטרה, מתקשרים גם אליה - ב.פ.). מרכז המידע יתפקד בשיגרה ובחירום וישמש כתובת אחת לקבלת כל המידע". דבריו.

המערכות האזרחיות מתקשות לתפקד באסונות גדולים

פעם הועלה הרעיון להעביר את הפיקוד למד"א, הזכיר האלוף, ואחר-כך היה מי שהציע להעבירו למשרד לביטחון-פנים, אך להימצאות פקוד העורף בתוך הצבא נודעת חשיבות עליונה. גם ברחבי העולם חלה עלייה במעורבות צבאית באסונות בקני-מידה גדולים, זאת כיוון שהמערכות האזרחיות מתקשות לתפקד בנסיבות אלו. לעמדתו, עכשיו היא ההזדמנות להפוך את פיקוד העורף למי שאחראי על כל ההתמודדויות בשעת חירום. כיום אין גוף שאחראי לכך, התריע האלוף, כל אחד אחראי על משתו, גם המשטרה... כמה שיש יותר גופים, זה לא טוב. פיקוד העורף צריך להיות הזרוע הלאומית להיערכות ולמענה לשעת חירום. גם מלי"ח (משק לשעת חירום) חייב להיות חלק אינטגרלי מהפיקוד.

מפקד הפיקוד סקר מספר אתגרים. "אני חושב שאנחנו מספקים התשובות הטובות ביותר, שאפשר לתת במסגרת האילוצים והמגבלות ואין מערכת, שאין לה אילוצים ומגבלות", אמר האלוף.

האלוף יצחק (ג'רי) גרשון, מפקד פיקוד העורף

להיות מופנית נגד ישראל.

האתגר הראשון לעמדתו הוא האפשרות ההסלמה בצפון. מצד אחד התהליכים המתרחשים מעבר לגבול הצפוני והצפון-מזרחי של ישראל נראים כמעודדים. הסורים יצאו מלבנון והחיזבאללה נמצא תחת לחץ בינלאומי כבד. אם כי אנו עדים לאירועים, המצב הביטחוני בזירה הצפונית היא הרבה יותר טוב ממה שידענו לאורך שהייה של שנים ארוכות בתוך לבנון. לא רק עמדתו האיתנה של צה"ל מאפשרת זאת אלא גם נוכחותם המאסיבית של הכוחות האמריקניים מאחורי גבם של הסורים. למרות שהאמריקנים נמצאים בתקופה מאוד קשה בעיראק, לא הכל רואים את חצי הכוס המלאה בהקשר לפעילותם במקום. זאת עוד. הירדנים מונעים אירועים, שעלולים לסכן את שלטונם ושומרים על שקט בגבולם עם ישראל. מצד שני, לא מן הנמנע שתחול הדרדרות מהירה בצפון. אם האמריקנים יחליטו לתקוף את איראן או את סוריה, התגובה של הנתקפים עלולה

האתגר השני, שהציב האלוף, הוא הטרור הפלשתינאי. הוא הזכיר את אזהרתו של ראש השב"כ, שפעילותו של הטרור מתגברת לאחרונה. המערכת הפלשתינאית אינה מתופעלת על-ידי ריבון יחיד, שכולם נשמעים לו אלא על-ידי ארגונים ותת-ארגונים, שכל אחד מחזיק ב"אג'נדה" פוליטית משלו. האמירות האחרונות של הג'יהד האיסלאמי, שהוא אינו מחוייב לאף-אחד, לא לחמאס, לא לפתאח ולא לאבו-מאזן, מדגימות את בעיית הריבונות במערכת הפלשתינאית. צה"ל מתמודד עם האתגר הזה, לעמדת האלוף, כבר חמש שנים ובהצלחה רבה מאוד ביהודה ובשומרון, שמאפשרת לומר כי רוסקו שם תשתיות הטרור וכי יש לנו שליטה מבצעית ומודיעינית כמעט מוחלטת. סף הטרור ירד למצב נסבל. למרות שכל פיגוע הינו אסון בפני עצמו בגלל אובדן חיי אדם, הנה בשנים האחרונות, אנו עדים ליותר נפגעים בתאונות דרכים מאשר בפיגועי טרור, מה שמראה כי "אנחנו בכיוון הנכון". יחד עם זאת, האלוף הודה, ש"בעזה הצלחנו פחות בדיכוי הטרור וכמובן, שזו בעייה הרבה יותר מורכבת וסבוכה".

האתגר השלישי, אותו ציין האלוף, הוא הטרור העולמי, שמתחיל למקד את מאמציו במדינת ישראל. האלוף ציטט את ראש אמ"ן לפיו, הגייאד העולמי, אל-קאעידה וכן-לאזן אינם נאבקים במערב אלא מנהלים מאבק פנים-איסלאמי, כאשר המערב הוא רק תירוץ. המטרה האמיתית של הטרור העולמי, כך תבחר האלוף. היא בראש ובראשונה להשתלט על העולם המוסלמי ולהפוך אותו לאימפריה איסלאמית, מה שיוביל אחר-כך להתמודדות מול המערב בכלים של האיטלאם. הפיגועים בארה"ב, בספרד ובאנגליה כבר נתבררו כסובבים את המאפיין הזה. לאחרונה גם התרבו הפיגועים בהקשר לישראל דוגמת הפיגועים בטאבה וברמת עמון וירי הקטיושות ליד אילת, שכוון במקורו לעבר העיר, אך מאחר שנקלטה משחת אמריקנית במפרץ, שתי יריות עפו לכיוונה ורק אחת לעבר העיר. הירי האחרון של הקטיושות בצפון, קשור אף הוא לעמדת האלוף, עם הטרור העולמי. לו הייתה למחולליו דריסת רגל בשטחים, שבשליטת צה"ל, הם לא היו מהססים מלפעול שם כנגד המדינה ותושביה, אך בגלל השליטה המודיעינית הטובה ביהודה ובשומרון, נבצר זאת מהם. המצב בעזה שלאחר ההתנתקות הרבה יותר מסובך ויכולים לקום שם תאים של הטרור העולמי, אם כי עדיין לא ברור, אם יש לפלשתינאים אינטרס בכך.

האתגר הרביעי, לעמדת האלוף, הוא התפתחות-האיום האיראני. נכון לעכשיו מדובר באיום קונוונציונאלי, טילים עם ראשי נפץ, שבפגיעה ממוקדת יכולים לגרום במקרה הרע ל-100 עד 200 קורבנות, אך לא להרג של אלפי אנשים. יחד עם זאת, האיום יכול להיות ממשי ביותר, אם האמריקנים יפגעו באיראן או בסוריה. "אני חושב, שאיראן עלולה להגיב במקרה של תקיפה אמריקנית", אמר האלוף.

עברנו למשכנו החדש ופתחנו אולם תצוגה ומכירה

M-SCOPE
שער נייד ומתקפל רב אזורי,
מופעל על ידי חשמל או סוללות
פנימיות.
קל לנשיאה והפעלה על ידי
אדם אחד.

WILEY-X

משקפי שמש והגנה איכותיות.
לאופניים, אופנועים, טרקטורונים ופעילות אתגר.
לכוחות הביטחון משקפי ירי ואבק.

5.11 TACTICAL SERIES

5.11 TACTICAL

ביגוד טקטי אופנתי ואיכותי.
- חולצות, ווסטים, מעילים
עם אפשרות הסלקת מסמכים כסף וכדומה.
- נעליים גבוהות בסגנון צבאי
- מכנסי דגמ"ח אכותיות ומדוגמות
- מדרסים וגרביים מיוחדים

כתובתנו החדשה:

רח' ראול ולנברג 14 א' ת"א

כתובתנו למשלוח דואר:

ת.ד. 53052 ת"א 61530

שעות פעילות:

א'-ה' 10:00 - 19:00

טלפון: 03-6471172 (רב קווי)

פקס: 03-6473218

נייד: 050-5400663

e-fax: 050-8962460

e-mail: hunteril@017.net.il

פיקוד העורף הינו גוף אזרחי במדים

האתגרים השונים מחייבים אותנו במדינה לשידרוג מערכות, הבהיר האלוף, בין השאר משום שאנו נמצאים בתקופה רגועה יחסית. כאשר האיומים לא-נראים כקיומיים, עלינו לעסוק בעצמנו ולגלות את נקודות התורפה, בעצם עלינו לעצב מחדש את היחסים בתוך החברה הישראלית ובין החברה הישראלית לצה"ל.
עורף מדינת ישראל, המשיך האלוף, נבדל מהצבא. למעשה, פיקוד העורף הינו גוף אזרחי במדים. בעוד תפקידו של הצבא הוא לחצוץ בין האיומים לאזרחים, פיקוד העורף נדרש להתמודד יחד עם

מפקד פיקוד העורף האלוף יצחק (ג'רי) גרשון, אורח האיגוד הישראלי לעיתונות תקופתית בחסות "הביטחון". משמאל, העורך יוסף פרנקל

האזרחים עם תוצאות האיומים. פיקוד העורף הוקם במקורו על-מנת לתת מענה לאיום הטילים הקונוונציונאליים הבין-יבשתיים. הפיקוד לוקח אחריות בהקשר זה על כל שטח הפנים של מדינת ישראל לצידם של מערכות שונות דוגמת מד"א, שירותי הכיבוש וההצלה, המשרד לאיכות הסביבה והמשטרה, שתפקידה הוא אכיפת החוק. המטרה האולטימטיבית של כולם היא הצלת חיים, מיזעור נזקים והשבת השיגרה מהר ככל האפשר. מי שמנצח כיום על הזירה הזו היא המשטרה בעוד ארגונים שונים ומשרדים ממשלתיים שונים עוסקים למעשה באותו התחום. "אני מאמין", סיכם האלוף, ש"יש להתבונן בכל נושא החירום כמכלול ולגבש תפיסה המאפשרת מענה משולב ומתואם של כל הארגונים יחדיו. האלוף, שכאמור בראשית הסקירה, הציע את פיקוד העורף לעמוד בראש המערכת, העיד כי הרמטכ"ל תומך בתפיסה זו והינו נכון לקדמה.

האלוף השיב על שאלות שונות. האם השינוי המערכתי יתרחש עוד בתקופת כהונתו? "לא יודע", הוא השיב, "אבל צריך להתחיל בו". בינתיים הוא נפגש עם גורמי החירום השונים ועם כל מי שיכול לסייע בעניין. קרוב לוודאי שזה לא יתרחש לפני הבחירות, אך הוא הביע תקווה שהשינוי יתחולל לפני התרחשות חלילה של אירוע ולא אחריו.

האם אישר פיקוד העורף את הקמת הקראווליות ללא ממ"דים? תשובת האלוף היא חד-משמעית, לא ולא. אם פורסמו דברים אחרים בתקשורת הרי שהם שקריים. "אני לא עובד עם עיתונאים אלא עם הרמטכ"ל ושר הביטחון", התנצל האלוף.

האם יש לו נגישות לקב"טים? בהחלט כן. הקב"טים ברשויות המקומיות נכללים בתכנון המקורי ואמורים לקשר בין הרשויות לגופים המבצעיים ומי שאחראית עליהם בהגדרה הינה המשטרה, אך בשיגרה, הם מטופלים על-ידי פיקוד העורף, באמצעות מרכז השלטון המקומי. ■